

112

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ
"Αρ. Έρωτ. Διατ. II, 112/17"

41

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

10-15 Αφ. Διατ. II 1970

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ *Εν Μουσειών τῆ 15-4-1970
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ(ΣΕΩΣ)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ
*Αριθ Πρωτ. 833.

Πρός
Τὴν *Αναδημίαν *Αθηνῶν
Κέντρον *Ερεύνης τῆς *Ελληνικῆς Λαογραφίας
Εἰς *Αθήνας

*Εν συνεχείᾳ τοῦ ὑπ'αριθ . 2406)π.Ε)28-2-70 ἡμετέ-
ρου ἐγγράφου ,δι'οὗ ἀπεστάλησαν ὑμῖν 42 ἀντίτυπα τοῦ ἐρω-
τηματολογίου ὑμῶν,διὰ τὴν συναξίν λαογραφικοῦ *Ατλαντος
τῆς *Ελλάδος κ.λ.π. ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ διαβιβάσωμεν
ὑμῖν καὶ τὰ ἕτερα ὑπόλοιπα τούτα, δέοντως συμπληρω-
μένα καὶ δικά καδ'ὑμῶν .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

μετὰ τιμῆς
ἐπιθεωρητῆς

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

1. Ξεταζόμενος τόπος (επινοημένο) Ρόχια-Βραχμανών
(χωριστ., κομποπολις)
 (παλαιότερον όνομα:), Έπαρχιας Καρδίτσης,
 Νομού Καρδίτσης.....
2. Όνοματεπώνυμον του ξετάσαντος και συμπληρώσαντος Βραχμάνων
 Βραχμ. επάγγελμα Διδάσκαλος
 Ταχυδρομική διεύθυνσις Ρόχια-Βραχμανών Καρδίτσης
 Πόσα έτη διαμένει εις τον ξεταζόμενον τόπον... Τέ. Β. Βαρ. (Α) μήνης.
3. Από ποια πρόσωπα κατεγράφησαν αι παρατιθέμεναι πληροφοριαί:
 α) όνομα και επώνυμον Λαζαρος Παπαντωνης....
 ηλικία... 62 έτ. γραμματικά γνώσεις... Τετάρτης (Α) Ανηζοχησίου
 ... τόπος καταγωγής Βραχμίων. Καρδίτσης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ Ζ.Τ.Θ. Ηλικία 52 έτων - γραμ. γλώσσ. Βραχμ. και τόπος καταγωγής Βραχμίων. Καρδίτσης

Α. α. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποια αγροτικά περιόχαι προωρίζοντο δια σποράν και ποια δια βοσκήν ποιμνίων; Ξεμάχες που δεν είχαν. Δένδρα ή πέτραι διά βόσκησιν και εμεινε που είχαν. διά εφ. γωα
- Ύπηρχον αυται χωρισται ή επηλλάσσοντο κατά χρονικά διαστήματα; Ύπηρχον... χωριστά... περίοχαι
- 2) Εις ποίους ανήκον ως ιδιοκτησία; α) εις φυσικά πρόσωπα, δηλ. εις τους χωρικούς; β) εις γαιοκτήμονας ("Ελληνας ή ξένους, ως π.χ. Τούρκους); γ) εις Κοινότητες; δ) εις μονάς κλπ. Όλην υί. αγροτικη περιόχη τού τόπου χωρικών
- 3) Ό πατήρ διατηρεί την περιουσίαν του συγκεντρωμένην και μετά τον γάμον των τέκνων του, διανεμομένης υπ' αυτών μετά τον θάνατόν του; Τό... μαθε παιδι... πατρει... από τον πατέρα εν τού μερίδιό του... μοχίς πατρειωτή και χωριστά

- β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολοῦνται μόνον εἰς τήν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ; ... *Ἄσχολ. οὐκ εἶναι μετ' αὐτῶν γεωργία ἀλλά καί τήν κτηνοτροφίαν. Περὶ βόσκου. ἢ κτηνοτροφίας.*
- 2) Οἱ τεχνίται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ασχολοῦνται ἐν παρέργῳ καί εἰς τήν γεωργίαν ; ... *Ἄσχολ. οὐκ εἶναι μετ' αὐτῶν γεωργία. ὅσον μοι τῆς κτηνοτροφίας.*
- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καί ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς άτομα ἢ με ἀλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ;

Ἄδν... ἠ.π.φ.ρ.κ.οὐν... ἑ.β.ι.φ.λ.ί.μ.ι.α.

- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.)... *Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; ...*

Ἄδν... ἠ.π.φ.ρ.κ.οὐν... ἑ.β.ι.φ.λ.ί.μ.ι.α.

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ;

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί ἐργάται ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τουρητόν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἄπο ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καί γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

- 6) α) Οἱ νέοι καί αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

- β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἔμποροι) κλπ. ;

δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκήν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲ καῦσιν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὄργωματος ;

Τὰ χωράφια μας ελιπαίνοντο μὲ τὴν μοπρία τῶν γούρων καὶ μόσων.....

2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας ; ... τὸ 1953

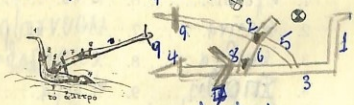
ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται : τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας ; Τὸ βιδηροῦν οὐ χρῆσι-μοποιεῖται ἀπὸ τὸ 1950 - Γεωργικαὶ μηχαναὶ δὲν ὑπάρχουν

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖται (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ; Ποῖας κατασκευᾶς τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ ; εἰς ὅλα τὰ κτήματα εἰς ὅλα τὰ ἔτη κατὰ χρῆσιμοποιεῖται τὸ μονόφτερο βιδηροῦ ἄροτρο.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτροῦ μὲ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.....

1. γὰβη	4. ὄνι	6. ἄροτρον	7. πτερά
2. βήτρα	5. βταβαρι	8. βήτρα	
3. ἀρετροπῶδα	6. βηαβη	9. κλαιδι	

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει ;) ... Δὲν ὑπάρχει...
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... Δὲν ὑπάρχει.....

4) Μηχανή δεσμάτος τῶν σταχύων (δεματιῶν). Δ. ἐ. ν. ἑ. η. φ. ρ. κ. ε.

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ . Δ. ἐ. ν. ἑ. η. φ. ρ. κ. ε.

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκευάζει (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. Τῆς ἰσχυρῆς καὶ ἄλλης. φέρει
 ἐδ. διαταβυλάκι. δ. μαθέναι. μόνη. τοῦ.
 κ. ἄ. η. ο. υ. π. ο. υ. τ. α. μαθαίνει. ἀποποι
 ἀπο. ὄρους. π. ο. υ. ἀ. η. ο. υ. η. ο. β. ἑ. η. φ. ρ. κ. ε. τ. α. ἑ. ὑ. ἑ. ἑ. α. κ. ε.
 π. ο. υ. μαθ. ἑ. ἑ. ἑ. ρ. α.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξύλινου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο
 νιζόμενα ἐνταῦθα ; καμία διαφορὰ δὲν ἔχινε πλὴν ἐν
 ξύλινῳ ἀρότρο, ἐπιρηθισθη
 αὐτὸ καὶ χρησιμοποιεῖται τὸ ἄρο
 τρον καὶ δακτύλιος πῆλη καὶ

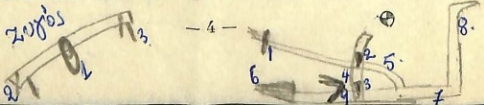
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	κ. η. ι. δ. ι. δ.	6.	ὕπ. ι.	11.	Μέρη τοῦ ζυγοῦ
2.	β. φ. ἡ. ἡ. α.	7.	Μουσουλῆρα	12.	1. ἀβυθῆρα
3.	β. φ. ἡ. ἡ. α.	8.	χοιρολαβὴ	13.	2. ψεύτης ἀριστοερέ
4.	Ἰπρῶλη	9.	Φτερά	14.	3. γυῖα, δαξίς
5.	(Μουσουλῆρα)	10.		15.	
	→ σταθῆρα				

(1) Ἐάν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησιν).

- 4) Το **ύνι**. Το ύνι του ξυλίνου άρότρου ήτο (ή είναι) μις μορφής διά τήν άροτρίασιν όλων τών ειδών τών χωραφιών ; δηλ. τών χωματερών (λιβάδια, κήποι) και τών πετρωδών. - Ίχνογραφήσατε ή φωτογραφήσατε τό έν χρήσει ύνι (ή τά έν χρήσει, εάν είναι διαφόρων τύπων) και σημειώσατε τήν χρήσιν έκάστου.

... Για όλα τα είδη χωραφιών έχομε τό ίδιο ύνι, τό δηλωθ. ως ίχνογραφήματε.

ύνι

- 5) Ποιον τό σχήμα τής σπάθης του άρότρου;

... είναι οξεία μακρή και ήτο ζωχαστή (ή γαριαστή).

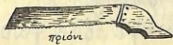
- 6) Ήτο (ή είναι) κατασκευασμένη εκ ξυλου ή σιδήρου;

... ήτο και είναι εκ ξύλου.

- 7) Έργαλεία διά τήν κατασκευήν και επίδιόρθωσιν του άρότρου (π.χ. σκεπάρι, πρίονι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).

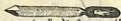
... Σκεπάρι.

πρίονι

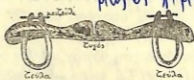
άρίδα

ρινι ή ξυλοφάι (άρνάρι)

- 8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) ; βόες ἢ ἄλλο ζῶον δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος, ... *Π. Π. Ο. Ο. ἡμίονοι . μου . βοδια .*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Μ. Θ. Χ. Ο. Ν. βο . δύο . γίνεσθαι . τὸ ὄργωμα .*

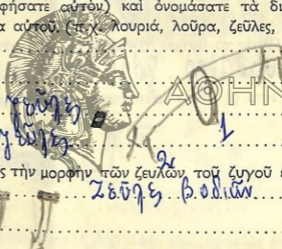
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με̄ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Σ. Τ. Δ. βοδια . ἐν . ναμ . θ . παρακλήτη . ὀζυγός . ὡσθ' ἡ παρ' ὅ . μιν οἱ γίμαρις .*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευῦλες, πιζευλία κλπ.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1. Αὐτιάριον
2. Ἀριθεῖρες
3. Δεξιῖς

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας

Ζευγὲς βοδιῶν

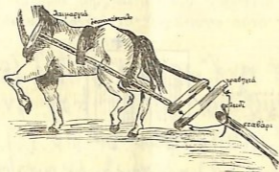
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

Αὐτιάριον

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *Ἀὐτὸν γίνεσθαι .*

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζεῦξιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *Ὁ πατὴρ ἀναφέρει με̄ ἑνὸς ζώου με̄ ἐνα γῶν . εἰς τὸ ἄροτρον .*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῆ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ. Ἄροτριάσις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

Καθὼς δυνάμεθα τὸ ὄργωμα γίνεσθαι καὶ γίνεσθαι δύσκολον καὶ σήμερον μετὰ τὸν ἀγρὸν γεωργὸς στὰ 5m - βραχυμετρῶς.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) Βιάχομε τὸ ζεύξιμ. εἰς πῶς ἐβέρμη τῶν βοδιῶν καὶ βέρκομε τὸ καβιδί ἀπὸ τὸ δεξιὸν εἰς τὴν ἀριστερὰ τοῦ ζυγαριᾶς ἀνομομετῶ γῶν μετὰ τοῦ βοδιῶν ἀπὸ τὸ καβιδί τοῦ ζυγαριᾶς καὶ ἀνάθετε ἐπιμοίχια χωρῆρι.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρῶν ἄροτρον..... εἰς τὰ ἄροτρα πάλι χρῆσιμα ὡς καὶ ἀνομομετῶ εἰς τὴν Περνὸμε τὴν ἀριστερὰ ἐνδύομε τὰ παλάντζια μετὰ τὴν ζυγαριὰ τοῦ ἄροτρου καὶ τῶν καβιδίων καὶ τῶν ἀνομομετῶ ἀπὸ τὸν ἀριστερὸν καὶ μετὰ τὴν ἀριστερὰ ἐνδύομε τὰ παλάντζια μετὰ τὴν ζυγαριὰ τοῦ ἄροτρου.

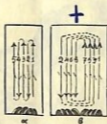
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα μετὰ τοῦ σχοινίου, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Τὰ μὲν βόδια μετὰ τοῦ σχοινίου πάλι εἶναι δεμένα δεξιά μετὰ τὴν ἀριστερὰ μετὰ τὸ σχοινίου πάλι εἶναι δεμένα δεξιά μετὰ τὴν ἀριστερὰ.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακίαι) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

...Τὸ ὄργωμα γίνεταν περιφερειακῶς ὑψηλῶς.
...χωρίζονταν διὰ τὴν τὸ ἔκθεμα β. καὶ βιβλίου...

ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορῆς ἢ σποριῆς, ντάμιες, σιασιῆς, μεσοράδες κ.λ.π.);

...Σπορά καὶ ὄργωμα γίνονταν ἐν νάμις.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακίαν;

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιεῖται ἄροτρον; ...τ.τ.τ. χωρίζονταν διὰ τὴν τὸ ἔκθεμα β. καὶ βιβλίου...

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.

...ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων γίνονταν βαθιά.

Εἰς ποῖα ὄργωματα (σπορᾶς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. . . εἰς τὴν σπορᾶν . . . εἰς τὸν μαλαμῆσαι, εἰς τὸ ὄργωμα μόνον, βλαδί.

γ) Ἀροτριάσεις (ὄργωματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σπορᾶν δημητριακῶν. Πόσα ὄργωματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργωματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Δύο (2) διὰ τὸ ἐκκαθαρίσει τὸν σπόρον καὶ τὸν σπόρον καὶ ἐν τῇ ἐπιφάνειᾳ τῶν ὄργων

Τρία (3) διὰ τὸ μαλαμῆσαι τὸ πρῶτον (ὄργωμα) τὸν μαλαμῆσαι τὸ δεύτερον διβόλισμα τὸ τρίτον καὶ τὸ τέταρτον ἐπιφάνειαν τῶν ὄργων καὶ τὸ πέμπτον ἐπιφάνειαν τῶν ὄργων

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Τρία (3) ἐν τῇ ἐπιφάνειᾳ τῶν ὄργων καὶ τὸ πρῶτον ὄργωμα πρῶτον διβόλισμα - δεύτερον διβόλισμα καὶ τρίτον ἐπιφάνειαν τῶν ὄργων

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρταν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρο-νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατ'ὅτιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν.

Ἐπιφάνειαν τῶν χωρῶν εἶναι γιγὰς ἐπιφάνειαν καὶ χρὸν

4) Πόσα ὄργωματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν;

Ὅσα γρηγορῶς ἀνωτέρω γιγὰς ἐν καθε-κατηγορίᾳ

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορᾶν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

τὸ δισάκι καὶ ἕνα ἄνωχτος ἔνεμξ διὰ τὸ πέτασμα τῶν ὄργων ἐπὶ χωρῶν καὶ διὰ ἐπιφάνειαν

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ή τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἔν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

Στὸ Ν.Ι.δω. μέρος τῆς βουκέντρας τοποθετοῦνται σιδηρῆνα ξίβτρα, μὲ τὴν ὅμοια γίνονται καὶ δε. εἰδους καθάρισμός τοῦ ἄροτρου.

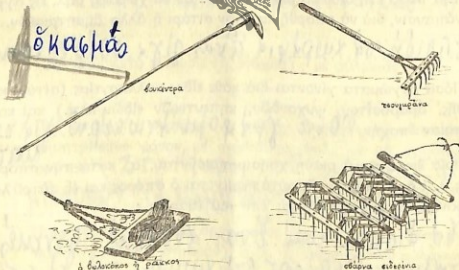
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

Αὐτὸν καὶ τὸ πρῶτον ὄργωμα γίνονται τὸ σβάρνισμα

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει εργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

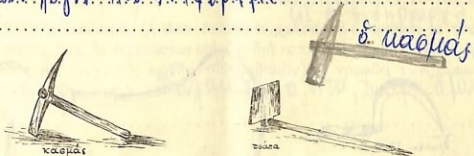
Τὸ σβάρνισμα γίνεται μόνον μὲ καθάρισμα ἐν τῷ μέρος εἶναι σιδηρῆνα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὄκασμάς, ἢ τσαπί κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) ...
 Χρησιμοποίηται μόνον ὁ μαχίαις διὰ
 τῶν ἡδύων. Πῶς ἀναφέραμε...

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Ἡ γυναῖκα του ἢ τὰ παιδιὰ του χωρὶς
 τὰ ὑπόδημα μαχίαις ἀναμαβίτ. ἐν αὐτοῦ.

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεροῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Παλαιότερα ἐσπέρνοντο ὄσπρια (πρωτίκια καὶ ξηρίκια) ἐν ἡμέρᾳ ὅπου ἐπείδη δὲν ἀποδίδουν
 τὰ ξηρίκια μαλλιερχοῦνται τὰ πρωτίκια ματὰ τὸν
 ἔρποντο πῶς ἀναφέραμε προηγουμένως

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεροῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

Ἐπειδὴ ἀποκολλοῦνται μὲ τὴν κτηνοτροφίαν περιότερα μαλλιερχοῦνται μὲ περιφύλαξιν χωράφια πρωτίκια καὶ ξηρίκια.

9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

Ἀπὸ τῆν πρῶτην οὐσίχημῃ μέχρι ἐν ἡμέρᾳ τὰ γεωμητὰ μαλλιερχοῦνται ἐν ὄνο τὸ χωράφι διχῶσθαι εἰς βραγιές

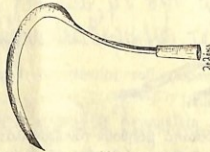
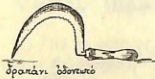
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Με τὸ δρεπάνι.

ὀδοντωτό
δρεπάνι

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε

Ἡ ἀπόμνη χρῆσις ἐπισημαίνεται. Ἡ ποσὴ αὐτῶν καὶ αὐτῶν ἀπὸ τὴν ἐξοικονομῆσιν αὐτῶν ἐπισημαίνεται. Ἡ ἀπόμνη χρῆσις ἐπισημαίνεται. Ἡ ποσὴ αὐτῶν καὶ αὐτῶν ἀπὸ τὴν ἐξοικονομῆσιν αὐτῶν ἐπισημαίνεται.

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα αὐτὰ ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζονται (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μ.Ε. 10.663.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλεῖου ἦτο ἀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)

ἦτο ὀδοντωτή.

ὀδοντωτή κόψη
δρεπανιοῦ.

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ τοῦ· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Ἡ χειρολαβὴ τοῦ ἦτο κατασκευασμένη ἀπὸ ξύλου. Ὁ σκελετὸς δὲν εἶχε ἰδιαίτην ὀνομασίαν.

- 5) Ποιος κατεσκεύαζεν αυτά τὰ θεριστικά εργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Τὰ δρεπάνια κ.ά. εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀγρονομίαν. ἢ ἀπὸ τοῦ ἐμπόριου, ἐπιχειροῦντες. ἢ ἀπὸ τοῦ ἐμπόριου, ἐπιχειροῦντες. ἢ ἀπὸ τοῦ ἐμπόριου, ἐπιχειροῦντες.*
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσέως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Παλαιότερον ἢ ὄχι, ὡς ἔχει ὁ μὲν ὄχι.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον, ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Αὐτὸ δὲ τὸ ὕψος ἐθερίζοντο ἀπὸ τοῦ ἄχουροῦ ἢ ἀπὸ τοῦ ἐμπόριου, ἐπιχειροῦντες. ἢ ἀπὸ τοῦ ἐμπόριου, ἐπιχειροῦντες. ἢ ἀπὸ τοῦ ἐμπόριου, ἐπιχειροῦντες.*
- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Ἐλεγοντο ὡς ἔχει ὁ μὲν ὄχι.*
- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστάς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουσιν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Τὰ δράγματα ἀποθέτουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους οἱ ἴδιοι θερισταὶ.*
- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρός) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Οἱ χεριές τοποθετοῦνται ποτὲς μαζί καὶ ποτὲς χωριστά. ἢ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν ἔχουσιν τὴν ἴδια κατεύθυνσιν.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

Δομάτια

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἦρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ;

Οἱ θεριστοὶ γίνονται ἀπὸ ἄνδρες καὶ
γυναῖκες.
Ἡ ἀρχηλατία γίνονται τὸν ἑαυτοῦ καὶ
ἀποτοποθὲν ὄρχονται

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπήν (ξεκοπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὄνοματολογία).

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστεραῖς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῆ ἡ μέση των) ;

Διὰ φύλαξιν ἔφερον μίαν μαλακὴν
ἑσθίαν μέσην ἔφερον μίαν γωνὴν γιὰ νὰ
μὴν τὰς ἰσοστάσει ἢ μέσην

4) Ἐίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Προβλεπόμεθα νὰ ἀρχίσουν τὸν θερισμὸν τὴν Δευτέρα ἢ Τετάρτη.....

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἐτραγουδοῦσαν ἄρσιν.
Τέτοια εἶναι: 1) Στραμπουχομοῦ στ' ἀλωνιὰ βασι
2) Πούσαν Περδίαμα γραμμένη.....

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένου ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάβαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.....

Ἐθέριετο μέρος δὲν ἀφήνουν Μόνον ἔψαλαχναν ἀπὸ τὰ μαλλίτερα βότρυα σταυρὸ καὶ τὸν τοποθετοῦσαν στὸ δίσκο-ροσταίω ὅλο τὸ χρόνο.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

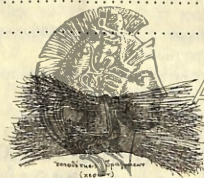
1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἰ.δ. νὰ βεβληθῶν μαρὰ καὶ βότρυα ἀφήνοντο τρεῖς μὲ τετρεερε μέρη ἀδεῦκα καὶ μετὰ δέδνοντο τὸ πρῶν τῆς ἡμέρας.....

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ὁ μάθης δερικτῆς ἔπλενε τὴν χερσὶν αὐτοῦ καὶ τὴν ἔβαλε ἐπὶ ἰδίῳ μέρει μὲ τοὺς ἀγροὺς. Τότε ἔνας ἀλλοτῆς ἄνδρας ἔδενε τὸ δεμάτι μὲ βούρλα ἢ κλιματῆρες.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρῶνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρῶνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Ἄφελος μετὰ τὸ δέσιμο συγκεντρῶνται ἐπὶ τὸ ἴδιον μέρος ὅσα καὶ ἂν ἔχει τὸ μάθης χωρὶς μὲ τοὺς μαρτοὺς πρὸς τὰ μέρη γὰρ τὰ μὲν βρέχονται.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἡ παραγωγή τῆς πατάτας ἐγένετο καὶ τὰ παραδοτέα κρῆνια ἔτσι τὴν ἰσομορφίαν ὡσὺν καὶ δίνουν τὴν πληροφορίαν.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Μετά τῆς 20 Μαρτίου.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καί σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

Με βουβδνη

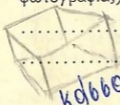
στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζεται παλαιότερον ἢ διατροφή τῶν ζώων, κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καί ἡ φύλαξις αὐτοῦ. Μόνον μετρίως γι.
- Μετά τῆς 6 ἢ 8 Μαΐου πείλκεται τὸ ἀθαβμά. Ἡ βίθορα γίνεται τὸν Μάρτιο. Τὴν πρώτη χρονιά παίρνουμε δύο κοφίδια. Τὴν δευτέρῃ χρονίᾳ μαζὶ τὰ τέλη Μαΐου τὸ κόπητο μετὲ τῆς κοβείας. Ἀπὸ ἡμέρας σπρένεται ἐπὶ τὴν κηλῆν μὲ τὸ χυρῖνον τῆς τελευτῆς ἡμέρας τὸ δένουμε
- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανός καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κοσμάϊ, τὸ μεσαν κ.ἄ.). Δὲν κολλιεργεῖται βαρεῖ. Τὸν θραυκὶ δὲν γιγνώσκω

(Παραθέσατε καί σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Η ξήρανσις γίνεται ὀπίω, ἔνε-
φέρθη μετὰ δὲ δέξιμο μετὰ ἑβδόμη
ὄψις εἶναι ἀνοιχτὰ καὶ ἰσχυρὰ καὶ
κόβου κατὰ τὸ περιοριζόμε μετὰ 68
ὄψις ἑβδόμη.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρῶνόντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Τὰ περιβόερα συγκεντρῶνόνται ἔ-
ξω καὶ τὸ χωράφι. Μερικὰ ὄψις μετὰ
φέρονται ἐπὶν αὐτῆς τὸς ἑβδόμης.....

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸν αὐλῶν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ..

μαρτυρεῖται δεμωνιά. Ὅταν εἶναι ἰσοζυγιστὸν μετὰ γίνονται δύο τρεῖς, δεμωνιῆς καὶ ἰσχυρῶς βάζονται τὰ δεμάτια μετὰ τὰ ἰσχυρὰ πρὸς τὰ μετὰ

3) Ὑπῆρχεν ἀνάκαθεν εἰς τὸν τόπον σὰς ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς ἔχων ὄψις καὶ ἔ-
χωρίζετο καὶ χωρίζεται μετὰ ἄχυρο καὶ
τὸ ἑβδόμη.....

4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς ρικίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου. Εἰς ποίαν θέσιν; .. Τὸ περιβόερα φέρθη μετὰ

εἰς τὸς ἄχυρο, μετὰ μέρος πάλιν μετὰ π. ὀ.
δυνατῶς ἔχων καὶ τὸ ἔδαφος εἶναι ἑβδόμη
ρ. ὀ.

5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

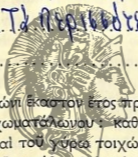
Ἀνήκει.. εἰς πολλὰς.. οἰκογενείας.. ἄμα.. ψιλο-
 ριμίδας.. γιὰ τὴν.. βερίαν.. δὲν ὑπάρχει.. οὐδὲ ὑπάρχει.
 Προετοιμάζεται διδεται ἐν δεινόν που τὸ δεῖξαι πρώτη

6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ; καὶ ἔχει ἄλλε ποσὴν
 ἡμ.δ. τῶν? ἰσότιο. μὲ κρι. τῶν. Αὐ. γουδ. τ. σ.

7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
 ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάγραμμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ἡμ.δ. τῶν. χωματάλωνο

καὶ πετράλωνο. Τὰ περιγράψατε. πετράλωνο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

→ ΠΕΤΡΑΛΩΝΟ.....

8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκάστου ἐτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
 ἄλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρου τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων) Πρώτα γίνεται καθαρισμός με τὴν
 βου. π. α. ζυνοῦμε μάνου με μ.δ. ἐπαλείψις τῆς ἐπι-

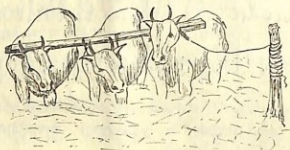
φανείας τοῦ ἄλωνιου μὲ γ.β.μ. καὶ προερχεται τὸ
 τὸ μ.δ. ἰσοτιο. κοπριῶν ἀχρ. ἀλ. τ. σ. καὶ νεροῦ.

9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιου καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἄλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Πάντοτε.. προετοιμάζεται.. αἱ ἡμέραι : Δευτέρα,
 Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή καὶ Σάββατο.

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.
 Τοποθετοῦνται τὰ δὲ μαύρια ὀρθία μὲ τὰ στα-
 χύα. ἡ πρόσ. τὰ ἡ δὲ νω.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
 ῆσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτα καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιῶν ἐλλείπει στῦλος, ὕψους δυο μέτρων (καλούμενος στήγερὸς,
 στρούλουρας, δουκαῖη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου εξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Στὴ μέση γὰ ἀγωνί ἐκεῖ ἐνῆ βύλο δύο μέ-
 τρα. ἂν τὸν ὄροθ δένεται τὸ σχοινί τῶν
 ἀλόγων (δύο-τρία ἀλόγων) καὶ ὁ ἀγωνιστὴς
 φρονεῖ γὰ νὰ φέρωνται βυνεκίῃ γύρω βύλο
 βύλο.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τοῦτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτου-

τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα)

Handwritten notes in blue ink:
... και δὲ δὴ - τριὰ
... συνδέονται μετὰ βχοινι... και θλας μαζί, οίδη
... συνδέονται μετὰ βχοινι... και θλας μαζί, οίδη
... εἶναι δὲ μόνον... βτὸ βτθλο...

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὐτὴ ὀπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.
Αὐτὸς ὁ μηχανικὴ τρόπος ἡλωνισμοῦ δὲν χρησιμοποιεῖται.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἄπο ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγυνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

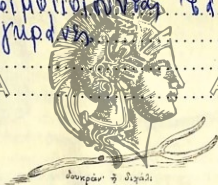
δ) Ἀπὸ ποῖαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποῖαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ἀρχίζει μετὰ τὴν ἀνατολήν τοῦ ἡλίου καὶ διαματᾷ τὸ ἡλιοβασίλευμα, διὰ τὸ ἀρχίζει καὶ πάλι τὴν ἐπομένην ἡμέραν.

12) Ποῖα ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρῆσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Χρησιμοποιοῦνται τὰ διμυρᾶνια καὶ οἱ τριμυρᾶνες.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δουκράνι ἢ διχάλι

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ;

Αὐτὴν τὴν δουρεῖάν μετὰ διμυρᾶνι ρίπτει καὶ βουρέχθαι.

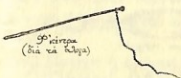
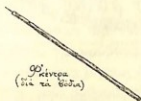
14) Ἦτο ἐν χρῆσει εἰδικὴ ἄλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἢ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Ἐπιφέρει διὰ τὸ ἄλων τὸ καμνοῦτο/κιρτί
ἔχει 1 μέτρον ἄνω καὶ μισθὸν (1/2) μ. ἔξω...

τὸ καμνοῦτο/κι

15) Πώς λέγεται η εργασία του άλωνίσματος ενός άπλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ^{άπλώματα} σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Η κάθε στρώση γίνεται ένα στρώμα. Τὴν ἡμέρα με τριῶν ἀλοφῶν βραβύων τριῶν ἀλώνια (τρεῶν στρώσεις).

16) Πώς λέγονται οἱ άλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὴν ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτη : μάλαμα)

Κορυθόσταχυα

17) Ποῖοι άλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχον ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. πορπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνασταὶ καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχαν βόδια ἢ ἀλοφὰ καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμὸν.

Ὁ γεωργὸς με τὰ δικά του ζῶα ὑπῆρχον ὅμως γεωργοὶ ποὺ δὲν ἔχουν ζῶα, δὲν χωρίζουν τὸν κρόνον ἄλωνισμῶ καὶ τότε δεξανα χωρίζονται καὶ πληρωθῶν με βοῖον ἢ ἀλοφῶν ἄλωνιστὰ καὶ τοχωριτῶν.

18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυσ· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Γινόνταν καὶ γίνονται ἀκόμη με τὸν κώπανο.

19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο πόσον μήκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Ἄλλα ἰδιαίτερα ὀνομασία δὲν εἶχε. Ἡ καὶ τὸ ξύλον Πλατάνου δάσους μήκους 30 ἑσάτ., πᾶχους 15 ἑσάτοβ καὶ ὀκτώκωντος ἀβολῶν κερφῶν με προεξέχουσαν τὴν λαβή.

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).

*Εἰς τὸ ἀλώνι...
ὁ κόπανος ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὸν φραγὸν καὶ τὰ ρεβιθία.*

κόπανος στρογγύλος

ξύλο κομμοῦτο διὰ τὸ κοφάτωμα μικρῶν ἀμφοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἐπὶ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἄνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῆ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν;

*τὸ κοπάνισμα... γινώσκοντες...
μελῶν τῆς οἰκογενείας τῶν βυργενῶν καὶ γειτόνων...
ἀφ' ἑαυτῶν ἤρχοντο καὶ ἔρχονται...
ἀφ' ἑαυτῶν ἤρχοντο καὶ ἔρχονται...
ἀφ' ἑαυτῶν ἤρχοντο καὶ ἔρχονται...*

21) Ποῦ ἔτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύς,

παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) **Τὸ κοπάσισμα γίνεται χειρῶν καὶ μὴ ἐπιβάνω. ἐπιβάνω ἐστὶν ἀλιδινη. Πάσης. Μὲτὶ τὴν ἐξαγωγήν τῆς μαρῆς. τὸ ὑπόλοιπο ἐμμένει ἀχυροποίησιν καὶ ἐκρηθιμοποίησιν. χρεθιμοποίησιν δὲ χειρῶν, διὰ τὴν ἐπιβάνω τῶν γυμνῶν καὶ τὴν ματακίωσιν μαρῶν.**

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐάν ναι, ποῖα;

Κατὰ τὸ κοπάσισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας; **Ἐξέραν. Ἡρακλ. καὶ Διδφορῆ. Ἐραχμ. διὰ. Ὀπυ. 1) Βόσκια καὶ ἄλλοι. 2) Ἐπιβάνω βασιλοκοῦ. 3) Ἀέθισμα τῶν χιόνια ἐπὶ βουνῶν.**

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωμιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συντεταγισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) **Ἐξέραν. Ἡρακλ. καὶ Διδφορῆ. Ἐραχμ. διὰ. Ὀπυ. 1) Βόσκια καὶ ἄλλοι. 2) Ἐπιβάνω βασιλοκοῦ. 3) Ἀέθισμα τῶν χιόνια ἐπὶ βουνῶν.**

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωμισμένοι σταχύες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Με πῶσον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ πῶσον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Ἐξέραν. Ἡρακλ. καὶ Διδφορῆ. Ἐραχμ. διὰ. Ὀπυ. 1) Βόσκια καὶ ἄλλοι. 2) Ἐπιβάνω βασιλοκοῦ. 3) Ἀέθισμα τῶν χιόνια ἐπὶ βουνῶν.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλου ἢ ἐπίμηκες; Πρωτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

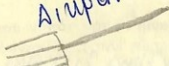
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρὸν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. δ. βιμρὸν δ. κη.

βλήμα βτρογγύλον. εἰς αὐτὴν μέλη γινύσται
βταυρὸν, γὰρ καὶ β. γδληρ δ νομοκώρητ. τῶν
χρόνου περιβόετον, ἀλλὰ καὶ κατ' ἔθαρ.
βτήθουν καὶ τὸ θεὸ πῶς εἰς τὸν βταυρὸν ἄφρα
τὸ κ. Δοξαβήθη δ, θεὸς

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φυτᾶρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

Μετὸ φυτᾶρι καὶ τὸ διυρᾶρι.

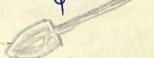
Διυρᾶρι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Φυτᾶρι

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Πόρε ὁ ἄνδρας καὶ πόρε ἡ γυναῖκα.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοῦς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων γίνονται
μετὰ τὸ βταχά καθαρίζονται ἐπὶ τὸ βταχί μετ.
τῶν βταχί καὶ τὸ βταχί.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καί καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

..... Διὰ τὸ ἀνέμισμα καὶ τὸν ἀνεμίσιμα δὲν γίνεταί ὅπως
 .. ἀναφέρουμε ἐν τῷ βιβλίῳ κατὰ τὸν ἀνεμίσιμα γίνεταί
 .. μὲ τὸν κούβουλο καὶ τὸν βίβλο καὶ τὸν βίβλο καὶ τὸν βίβλο ..

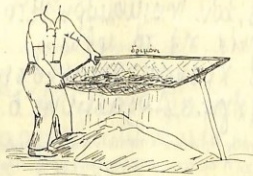
6) Ἐπειδὴ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσιματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμειναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κούβλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

.. Μὲ τὸν κούβουλο, τὸν βίβλο καὶ τὸν βίβλο ..

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρον, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

τὸ ἀβύσμα ἢ βιασθῆα τὸ λιχνισμὸν καὶ
 τὸ ἔργον μαθηρὶ ἔργῳ
 γίνεται μετ' ἀβύσμου
 καὶ ἐκ βιασθῆα

7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνισμοῦ (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

Σχηματίζεται ὅταν ὁ καρπὸς εἰς σωρόν μετ' ἀβύσμου καὶ χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ καὶ φτυάρι μὴ γίνεται εἰς τὸν σωρόν

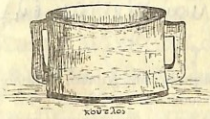
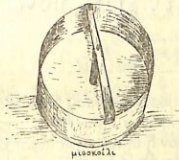
8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. Πότε γίνονται μερικῶς

ἐκ τῶν πρὸ τῶν νομιμασθῆαι ἡτοι-
 «Μὲ ὑψίστου καὶ τὸ φθῶς»
 «καὶ τὸ χροῖον περιβόθου»
 «Ὁ ἴδιος γέγραπται Ἀσφαμένω ὁ Θεός»

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δέ και ιχνο-
γράφημα αυτού· βλ. κατωτέρω σχετικές εικόνας).....

ΜΟΧΛ.

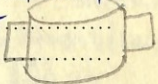
2) Ποια άλλα βάρη κατεβάλλοντο εις είδος εις τὸ άλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ναί
ναί
ναί
πολλὴ πορτὶ ναί
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ιχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

Με τὴν βεβαρῆ χωρητικ-
νόητος 10 βιβλίων.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας)

οὐ μαρτῆ μεταφ. ἔρχεται χωρὶς
μαὶ ἐν μέρῳ ἐν τὴν εἰματα μαὶ ἔ. διαξέται
μ.β.α. ε.π. ἔ. μ.π.δ.ρ.ι.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ άλωνι . Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; .. Τὸ ἄχυρο μετ' ἐφ' ἑρπετο,
 Πράγμα .. Πού συμβαίνει καὶ ἐν μέρῳ, ἐν τῷ
 ἀχθρῶν ..

5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τούσ καλυτέρους στάχυσ ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ..

.. Τ. ἐκείνος χωρικὸς .. δὲν ἔβρινε ποτὲ .. ὅτε
 καὶ γίνετα ἐν μέρῳ!

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

.. Ναι καὶ τοποθετεῖται ἐν τῷ εἰκονοστά-
 σίῳ :

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Λέγεται σταυρῶς
 ἔχει ἐκὼς μα. σταυρῶς φυλάσσεται ἐν τῷ εἰκονοστά-
 σίῳ μέχρι τὴν ἐπομένη παραρρηξί.

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

.. Κατὰ τῶν ἡμέρῳ τοῦ Π.δ.β.α ..

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

Ἐν τῷ Π.ρ.β.α ἡμέρῳ τοῦ Π.δ.β.α, μετὰ τὴν
 ἀπορροήσαν. τῆς ἀναβύθ. β.ε.ε., ἐν τῷ ἀ.π.δ. τῶν
 ἐπιρηθείδ.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....
Φανός.....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος; ...
Μόνον Παιδιά.....

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; "Αν ναι, άπό ποίον μέρος;
Τα Παιδιά. Όχι, δεν εδ κλέπτουν, αλλά
τό θυμωμένοι των γονιών τους ή από τή διαφορετική

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)
Από τήν προηγούμενη ήμέρα, Μέρη ξάββα,
θυμωμένων και όλα τα παιδιά τού χωριού ή ήλικία
10-16 χρονών και 90 χρονών και μοιράζονται
σε ομάδες, οι οποίες ήτοιμασαν βελάκια, χρωματιστά
ή μαζιχένια και τήν και ήτοιμασαν όλοι όλη

γ'. Ποιοι αί συνήθειαι είς κάθε τόπον διά κάθε πυράν; τήν καθορισμένη
1) Προσευχαί, διάφοροι επικλήσεις, εαρκία, άσματα, κρότοι, θόρυβος
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα.....

Μόλις τελειώσῃ ή λειτουργία τή Άναβύδου,
όσοι σιάνονται τού χορού γύρω ή από τήν
φωτιά. Αυτό συνεχίζεται επί μία και πλέον
ώρα.....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω άπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερώς)
Μετά τόν γαμψότατον χορόν όλων τών
παιριόμορων εἰς τήν βεμβάλα, ή παιδία,
εφ' όσον βεβαιά ήμιν ορέ, πηδά σταυρωτά
τήν φωτιά και άλλάζονται εἰς μέ τή
Άλλα ήναχωρή 31 - ή τή τή τή τή

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

.. Ὀλιγ. ἀναφ. εἶραμε. ζύζα.

- 4) Καίονται (ἢ ἑκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.. καὶ - καίονται τὸ ὁμοίωμα τοῦ
.. Ἰούδα.

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.. Ὀλιγ. καὶ ἀναφ. εἶραμε, τὸ Πάσχα.
.. καὶ βερμεκρῆματα τὴν πρώτην ἡμέραν ἐπι-
.. κλητικῶν τὸ ἔθιμο τῆς φωνῆς. Παρουσίαζε-
.. ται καὶδε χρόνος μετὰ ἀναφ. εἶραμε γυναι-
.. κια ἡρώτων Πικαίων, δίδονται εἰς αὐτὴν περι-
.. βότερον γαμψότητα εἰς τὰς ἄγλας
.. ἡμέρας τοῦ Πάσχα. —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ